

Strasbourg, 19 decembrie 2022

CDL-PI(2022)051

COMISIA EUROPEANĂ PENTRU DEMOCRAȚIE PRIN DREPT
(COMISIA DE LA VENEȚIA)

COMPILAȚIA

OPINIILOR ȘI RAPOARTELE COMISIEI DE LA VENEȚIA

REFERITOARE LA

VETTING-UL JUDECĂTORILOR ȘI AL PROCURORILOR¹

---

¹ Acest document va fi actualizat periodic. Această versiune conține toate opiniile și rapoartele relevante adoptate inclusiv până la cea de-a 132-a sesiune plenară a Comisiei de la Veneția (21-22 octombrie 2022).

CUPRINS:

I.	Introducere	3
II.	Definiția.....	3
III.	Preeminența dreptului.....	6
	A. Numirea judecătorilor și a procurorilor în funcție	6
	B. Independența judecătorilor	7
	C. Separarea puterilor.....	8
	D. Proportionalitatea	9
IV.	Organul de vetting competent (componenta, rolul și competența).....	10
V.	Pre-vetting-ul judecătorilor și a procurorilor	15
VI.	Vetting-ul ordinar.....	15
VII.	Vetting-ul extraordinar.....	18
VIII.	Nivelul de reglementare.....	21
IX.	Termenele de prescripție	21
X.	Garanțiile procedurale și dreptul la un remediu	23
XI.	Efectele și sancțiunile procedurii de vetting.....	27
	Anexa – Lista de opinii și rapoarte citate în compilație	28

I. Introducere

Acest document reprezintă o compilație de extrase preluate din opiniile și rapoartele/studiile adoptate de Comisia de la Veneția privind chestiunile referitoare la vetting-ul judecătorilor și al procurorilor. Scopul acestei compilații este de a oferi o imagine de ansamblu despre teoria Comisiei de la Veneția în acest domeniu. Aceasta nu include procesele de vetting al funcționarilor de stat (inclusiv al celor din serviciile de securitate), al apărătorilor drepturilor omului sau al politicienilor, nici prezentarea unor persoane sau grupuri de persoane strâns legate de regimul nedemocratic anterior pentru a fi considerate demne de încredere.

Această compilație este concepută să servească drept sursă de referință pentru redactorii de constituții și de legi referitoare la verificarea judecătorilor și a procurorilor, a cercetătorilor, precum și pentru membrii Comisiei de la Veneția, cărora li se cere să întocmească comentarii și opinii asupra unor astfel de texte. Totuși, documentul nu trebuie să-i împiedice pe membri să introducă noi puncte de vedere sau să se îndepărteze de cele anterioare, dacă există un motiv întemeiat pentru a o face. Prezentul document oferă doar un cadru de referință.

Compilația este structurată de o manieră tematică pentru a facilita accesul la subiectele tratate de Comisia de la Veneția de-a lungul anilor.

Fiecare opinie la care se face referire în prezentul document se referă la o anumită țară și orice recomandare făcută trebuie privită în contextul constituțional specific al țării respective. Aceasta nu presupune că o asemenea recomandare este irelevantă și pentru alte sisteme de drept.

Rapoartele și studiile Comisiei de la Veneția citate în această compilație urmăresc să prezinte standarde generale pentru toate statele membre și observatoare ale Comisiei de la Veneția. Prin urmare, recomandările făcute în rapoarte și studii vor avea o aplicare mai generală, deși specificul situațiilor naționale/locale este un factor important și trebuie avut în vedere în mod adecvat.

Atât extrasele scurte din opinii, cât și rapoartele/studiile prezentate aici trebuie privite în contextul textului original adoptat de Comisia de la Veneția din care a fost preluat. Așadar, Fiecare trimitere are o referință care stabilește poziția sa exactă în opinie sau raport/studiu (numărul paragrafului, numărul paginii pentru opiniile mai vechi), ceea ce-i permite cititorului să o găsească în opinia sau raportul/studiul corespunzător.

Poziția Comisiei de la Veneția la o anumită temă se poate schimba sau evolua în timp, pe măsură ce sunt pregătite noi opinii și sunt dobândite noi experiențe. Prin urmare, pentru a avea o înțelegere completă a poziției Comisiei de la Veneția, ar fi important să citiți întreaga compilație vizată. Vă rugăm să informați Secretariatul Comisiei de la Veneția dacă considerați că lipsește vreo trimitere, că este superfluă sau că a fost depusă sub o rubrică incorectă (venice@coe.int).

II. Definiția

15. Lustrație înseamnă „purificare” și permite „excluderea persoanelor fără integritate (chiar și a judecătorilor) din instituțiile publice.”¹

---

¹ UN High Commissioner on Human Rights, Rule of law tools for post-conflict states, Vetting: an operational framework”, UN, New York and Geneva, 2006.

[CDL-AD\(2014\)044](#) Ucraina – Opinia interimară cu privire la Legea privind curățarea guvernamentală (Legea lustrăției) a Ucrainei

40. Procedurile de verificare a integrității și de vetting nu sunt prevăzute și reglementate în mod explicit de niciun instrument internațional. Totuși, acestea au fost abordate și comentate de soft-law și prin jurisprudență. Cele mai multe comentarii se referă la verificarea clasică de tip lustrăție, care urmărește îndepărtarea din funcțiile publice a persoanelor care aveau legături strânse cu regimurile anterioare nedemocratice și, ca atare, nu se poate avea încredere că vor servi noul regim democratic sau sunt considerate nedemne să reprezinte un astfel de regim.

[CDL-AD\(2018\)034](#) Albania - Albania – Opinia asupra proiectelor de amendamente constituționale care permit vetting-ul politicienilor

14. (...) În opinia Comisiei de la Veneția și a Directoratului General, trebuie făcută o distincție între vetting-ul membrilor în exercițiu și „pre-vetting-ul” candidaților pentru o poziție în aceste organisme.. (...)

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

9. Vetting-ul judecătorilor și al procurorilor, așa cum a fost examinată în opiniile anterioare ale Comisiei de la Veneția, reprezintă un proces de verificare a titularilor funcțiilor actuale. Conceptul de evaluare a integrității („vetting”) implică implementarea unui proces de mecanisme de răspundere care vizează garantarea celor mai înalte norme profesionale în materie de conduită și de integritate în funcția publică. Filtrarea se poate derula în paralel cu controlul integrității și cu ancheta privind faptele penale, dar au fiecare obiective diferite și caracteristici procedurale și juridice diferite. Anchetele penale sunt pornite pentru a se stabili dacă au fost comise infracțiuni, pe când controalele de integritate se referă la riscul sau la probabilitatea unei conduite necorespunzătoare în viitor. Sarcina probei și standardul probei diferă deseori. Anchetele penale urmăresc stabilirea unui fapt dincolo de orice dubiu rezonabil, ceea ce presupune că sarcina probei îi revine statului. În alte anchete, cum ar fi controlul integrității în sens larg, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților.

10. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de a evalua negativ titularul unei funcții actuale trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale.

11. Este foarte important ca controlul de integritate să fie separat în mod clar de evaluarea capacităților profesionale ale unui judecător, chiar dacă aceste două procese pot interveni în timpul recrutării sau evaluării. O lipsă a capacității profesionale poate fi corectată adesea prin instruire, însă este un motiv clar pentru a nu recruta o persoană.

12. Secretarul General al ONU a declarat că „evaluarea integrității implică în mod general un proces formal de identificare și de retragere a indivizilor responsabili de comiterea abuzurilor, în particular în poliție, serviciile penitenciare, armată și sistemul judecătoresc.”

13. Procedurile de verificare a integrității și de filtrare nu sunt reglementate explicit prin instrumente internaționale. Cu toate acestea, ele au fost tratate și comentate în instrumente de soft law și prin jurisprudență.

14. Comisia de la Veneția a tratat trei categorii de măsuri naționale: (i) „evaluarea prealabilă a integrității” candidaților la o funcție precisă; (ii) controalele de integritate care sunt efectuate în mod regulat (de exemplu, obligația de a prezenta anual o declarație de avere); (iii) proceduri complete de evaluare a integrității.

15. Deși „verificarea prealabilă” a candidaților și controalele de integritate efectuate prin examinarea declarațiilor de avere sunt destul de întâlnite și, în principiu, lipsite de controverse, așa cum a subliniat Comisia de la Veneția, controlul extraordinar poate fi justificat doar în cazul unor circumstanțe excepționale. În cazul Albaniei, Comisia și-a bazat recomandările pe ipoteza că controlul profund al sistemului judecătoresc a beneficiat de o susținere politică și publică largă în stat, că era vorba de o măsură excepțională și strict temporară și că această măsură nu era recomandabilă statelor în care problema corupției din cadrul sistemului judecătoresc nu avea această amploare. Experiența a demonstrat că fiecare caz este diferit și trebuie evaluat conform circumstanțelor particulare.

16. Independența puterii judecătorești face parte integrantă din principiile democratice fundamentale ale separației puterilor și statului de drept și este garantată în special prin articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO), precum și de articolele 4 și 31 din capitolul VII al Constituției Kosovo. Conform criteriilor internaționale, independența presupune că puterea judecătorească este liberă de orice presiune externă și că nu este supusă unei influențe sau manipulări politice, în special din partea puterii executive. Filtrarea judecătorilor, în special atunci când este efectuată de un organ executiv, poate constitui o astfel de „presiune externă”.

17. În același timp, trebuie subliniat că menținerea autorității necesare a puterii judecătorești pretinde ca (a) sistemul juridic să instituie mecanisme adecvate pentru a garanta faptul că candidații nu sunt numiți în funcția de judecător (sau procuror) dacă nu au competențele cerute, dacă nu corespund criteriilor de eligibilitate predeterminate sau dacă nu satisfac cele mai înalte norme de integritate și (b) mijloacele ordinare de procedură disciplinară și penală să conducă la revocarea celor care sunt considerați incompetenți, corupți sau legați cu crima organizată. Acest fapt este esențial nu doar datorită rolului pe care îl are puterea judecătorească într-un stat de drept, dar și pentru că – odată numit pe viață – un judecător va fi, în principiu, inamovibil, cu excepția unor motive precise de revocare.

18. Evaluarea integrității implică adesea o ingerință în dreptul la viață privată, care este protejat, între altele, de articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Potrivit jurisprudenței Curții europene a drepturilor omului (CEDO), colectarea și stocarea informațiilor personale de către o agenție guvernamentală, precum și transferul de date între agenții, intră în câmpul de aplicare a articolului 8 din Convenție. Curtea a reținut clar că o persoană concediată sau transferată dintr-o funcție publică se poate plânde de o încălcare a articolului 8 din Convenție. Ingerința în dreptul la viață privată nu este acceptabilă decât dacă este acoperită de limitările conținute în articolul 8, paragraful 2 din Convenție și dacă este proporțională cu scopul urmărit.

[CDL-AD\(2022\)011](#) Kosovo – Opinia referitoare la Documentul de Concept privind verificarea integrității judecătorilor și a procurorilor și amendamentele la Constituție

50. Procesul de evaluare/verificare descris în proiecte nu poate fi în niciun caz echivalat cu procedurile disciplinare. După cum a observat anterior Comisia de la Veneția, „[e]valuarea și răspunderea disciplinară sunt (sau ar trebui să fie) două chestiuni foarte diferite.” Răspunderea disciplinară impune existența unei abateri disciplinare. O performanță negativă, care conduce la un rezultat general negativ al unei evaluări, poate avea drept cauză și alți factori decât abaterea disciplinară. Prin urmare, propunerea conform căreia rezultatele negative ale evaluării generale ar trebui să conducă la inițierea unor proceduri disciplinare ridică probleme. Totodată, Comisia de la Veneția a admis că se poate stabili un sistem adecvat în care erorile sau abaterile judecătorilor – inclusiv cele descoperite în timpul unui proces de evaluare – pot fi evaluate și transferate într-o procedură disciplinară.

[CDL-AD\(2022\)024](#) Republica Moldova – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege privind Curtea Supremă de Justiție

III. Preeminența dreptului

A. Numirea judecătorilor și a procurorilor

34. În plus, în secțiunea a IV-a a proiectului de lege cu privire la PPO [Parchetul] (...), există prevederi foarte detaliate privind procedura de preluare a funcției de procuror, dar prevederea articolului 23 pare să indice că această procedură nu se aplică în cazul numirii Procurorului General (de asemenea, acest lucru ar părea puțin probabil). Dacă acest lucru este corect, se pare că nu există nici un criteriu pentru numirea unui Procuror General și nicio procedură pentru verificarea tehnică a candidaților pentru a se potrivi. Nu există nicio procedură prin care un candidat să se poată înscrie pentru a fi avut în vedere pentru postul, care pare să fie lăsat în întregime în mâinile Președintelui pentru a numi și a Parlamentului pentru a-l aproba. Dacă ar fi așa, s-ar părea că nu sunt îndeplinite standardele europene. Acest fapt ar trebui clarificat.

[CDL-AD\(2012\)019](#) Opinia cu privire la Proiectul de lege privind Parchetul Ucrainei (pregătit de Comisia ucraineană pentru Consolidarea Democrației și a Statului de Drept)

119. De asemenea, proiectul de lege nu prevede o formă de verificare tehnică cu privire la caracterul adecvat al candidaților pentru numirea în funcția de procuror general, care s-a remarcat deja ca fiind subiectul unei recomandări a Comisiei de la Veneția cu privire la un proiect de lege anterior. După cum s-a arătat acolo, o astfel de procedură - care nu este în contradicție cu termenii articolului 122 din Constituție – trebuie să se asigure că Președintele și Rada Supremă sunt informați în mod corespunzător cu privire la calitățile candidaților înainte de nominalizarea și, respectiv, aprobarea numirii unei anumite persoane. **Articolul 41 ar trebui modificat pentru a prevedea că un organism consultativ, eventual Comisia de Calificare Înaltă și Disciplină a Procurorilor, să ofere recomandări consultative cu privire la candidați înainte ca Președintele și Rada Supremă să ia decizia.**

[CDL-AD\(2013\)025](#) Opinia comună asupra proiectului de lege privind Parchetul din Ucraina

20. În opinia Comisiei de la Veneția, reforma procesului de numire este esențială pentru reforma Curții Constituționale în general. A fost o ocazie ratată de a nu include această chestiune în legea actuală. (...)

25. (...) Comisia recomandă implementarea – eventual printr-o lege separată – a recomandării sale din Opinia de urgență CDL-AD(2020)029 să înființeze un organism de selecție cu componentă internațională pentru candidații la Curtea Constituțională.

[CDL-AD\(2021\)006](#) Ucraina – Opinia cu privire la proiectului de lege privind procedura constituțională (proiectul de lege nr. 4533) și la proiectul de lege alternativ privind procedura de examinare a cauzelor și de executare a hotărârilor Curții Constituționale (proiectul de lege nr. 4533 -1)

B. Independența judecătorilor

107. (...) În măsura în care reevaluarea este o măsură generală, aplicată în mod egal tuturor judecătorilor, decisă la nivel constituțional și însoțită de garanții procesuale și care nu are legătură cu niciun caz concret pe care un judecător l-ar putea avea în fața sa, Comisia de la Veneția nu vede cum poate fi interpretată această măsură ca afectând independența judecătorului într-o măsură incompatibilă cu articolul 6 [din Convenția Europeană a Drepturilor Omului]. Acest fapt nu exclude, totuși, posibilitatea ca procedura de verificare să poată fi utilizată în mod abuziv cu o anumită ocazie pentru a influența poziția judecătorului într-un anumit caz: dacă astfel de acuzații ar fi demonstrate, acest fapt ar putea impune redeschiderea aceluia caz particular, deoarece judecătorul nu ar fi un „tribunal independent”.

[CDL-AD\(2015\)045](#) Albania – Opinia interimară asupra proiectului de amendare constituțională a sistemului judiciar

35. (...) În continuare, din punctul de vedere al independenței justiției, Curtea Constituțională ar putea lua în considerare și importanța asigurării, în cadrul evaluării competenței (articolele 40-44 din Legea vetting-ului), că opiniile juridice exprimate de judecători și/sau procurori care pot fi considerate pur și simplu „incorecte” de către evaluatori, să nu constituie temeiul unui rezultat negativ. Este esențial ca evaluarea negativă să urmeze numai în cazurile de erori fundamentale și grave și/sau când există un model clar și consistent de judecăți eronate care denotă lipsa de competență.

[CDL-AD\(2016\)036](#) Albania – Opinia *Amicus Curiae* pentru Curtea Constituțională privind Legea reevaluării tranzitorii a judecătorilor și procurorilor (Legea vetting-ului)

37. Potrivit articolului 96(4) din Constituție, Prim-ministrul poate anula decizia CNJ [Comitetul de numiri judiciare] prin numirea unei persoane care nu a trecut de verificare (fie pentru că nu a cerut să fie verificată, fie pentru că persoana nu a trecut de verificare). În acest caz, Prim-ministrul trebuie să facă o declarație în Camera Reprezentanților cu privire la decizia sa, explicând motivele depășirii deciziei CNJ. Însă acest lucru nu s-a întâmplat din 2016.

43. În concluzie, modificările constituționale din 2016, care au introdus CNJ, au fost un pas în direcția bună, dar nu au asigurat independența justiției. Sunt necesari pași suplimentari. Principiul independenței sistemului judiciar impune ca selecția judecătorilor și a magistraților să se facă pe bază de merit și să fie exclusă orice influență politică nejustificată. Prim-ministrul nu ar trebui să aibă puterea de a influența numirea judecătorilor și a judecătorilor-magistrați. Faptul ar deschide ușa unei posibile influențe politice, care nu este compatibilă cu noțiunea modernă de independență a justiției.

[CDL-AD\(2018\)028](#) Malta - Opinia privind aranjamentele constituționale și separarea puterilor și independența justiției și a organelor de drept

43. Se pare că actualul proiect de lege nu se concentrează exclusiv pe implementarea reformei Curții Supreme, ci mai degrabă combină un astfel de plan de reformă care vizează înlocuirea Curții Supreme existente cu o nouă instanță cu o competență/funcție diferită și mai puțini judecători, cu un proces de verificare. Această amalgamare între reforma Curții Supreme și procesul de verificare este deosebit de evidentă, deoarece criteriile care vor fi utilizate de către Colegiul/Comitetul de Evaluare nu au ca scop doar evaluarea abilităților judecătorilor în funcție, având în vedere noua jurisdicție/funcție a Curții Supreme, dar se referă și la o evaluare a „integrității” și a „stilului de viață” (...).

44. Aceasta reprezintă o combinație problematică, deoarece nu este clar care este justificarea reală a ingerinței în principiul inamovibilității judecătorilor. Deoarece proiectul de lege se axează pe metoda de evaluare a judecătorilor existenți prin referire la integritate și performanță și nu în mod prioritar pe noul rol al Curții Supreme de Justiție, schema este în esență un proces de vetting pentru a verifica toți judecătorii existenți ai Curții Supreme.

[CDL-AD\(2019\)020](#) Republica Moldova – Opinia interimară comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la Proiectul de lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și procuraturii.

36. În ambele alternative, Prim-ministrul și Cabinetul nu ar fi implicate în mod substanțial în numirea judecătorilor și magistraților. Acest fapt este binevenit. În orice caz, articolul 96 alineatul (4) din Constituție, potrivit căruia Prim-ministrul poate anula decizia CNJ prin numirea unei persoane care nu a trecut de verificare, ar trebui eliminat.

[CDL-AD\(2020\)006](#) Malta - Aviz asupra modificărilor legislative propuse

C. Separarea puterilor

28. (...) Dacă procesul de vetting este condus sau controlat de executiv, întregul proces de verificare poate fi compromis. Prin urmare, este important să se asigure că implicarea executivului, în drept și în practică, este limitată în măsura în care este strict necesar pentru funcționarea eficientă a organelor de control.

[CDL-AD\(2016\)036](#) Albania – Opinia *Amicus Curiae* pentru Curtea Constituțională privind Legea reevaluării tranzitorii a judecătorilor și procurorilor (Legea vetting-ului)

53. Referitor la regulile și garanțiile procedurale, asemenea norme nu se regăsesc în proiectul de lege. Potrivit articolului 5 din Dispozițiile finale, procedura de selecție a judecătorilor de la instanțele de casație din cadrul Curții Supreme urmează să fie aprobată de Înalta Comisie de Calificare a Judecătorilor nou înființat de comun acord cu Înalțul Consiliu al Justiției. În lipsa prevederilor în Lege, Înalta Comisie de Calificare a Judecătorilor și Înalțul Consiliu al Justiției nou-înființate au deplină discreție cu privire la această procedură.

54. Acest fapt ridică probleme importante privind statul de drept (lipsa securității juridice) și separarea puterilor, în condițiile în care organul care adoptă atât criteriile, cât și procedura și le aplică în cazuri individuale. Acest fapt ar permite chiar adoptarea unor reguli procedurale ad-hoc pentru un set specific de evaluări ale judecătorilor. Acest fapt poate conduce la un arbitrar în procesul de evaluare.

[CDL-AD\(2019\)027](#) Ucraina – Opinia privind modificările aduse cadrului juridic care guvernează Curtea Supremă și organele de guvernare judiciară

16. Mai mult, faptul că verificarea integrității va fi realizată de un organ extern care va fi constituit de „partenerii de dezvoltare” ai Republicii Moldova, precum și de majoritatea și opoziția parlamentară, nu de organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, impune cea mai mare atenție pentru respectarea principiilor constituționale al separației puterilor și al echilibrului puterilor.

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

D. Proportionalitatea

52. Cu privire la măsurile extraordinare de verificare a judecătorilor și a procurorilor, Comisia de la Veneția consideră că astfel de măsuri nu sunt doar justificate, ci sunt necesare pentru ca Albania să se protejeze de flagelul corupției care, dacă nu este combătut, ar putea să distrugă complet propriu sistemul judiciar.

[CDL-AD\(2016\)009](#) Albania - Avizul final privind proiectul revizuit de amendamente constituționale cu privire la sistemul judiciar (15 ianuarie 2016) din Albania

59. Verificarea actualilor membri ai ÎCJ de către Consiliul de Etică conform criteriilor de etică și integritate profesională poate fi considerată acceptabilă doar ca măsură unică, excepțională. Participarea unei componente internaționale în Consiliul de Etică este o garanție necesară pentru o astfel de măsură excepțională în Ucraina, care stabilește un echilibru între independența membrilor ÎCJ și necesitatea asigurării integrității acestora. În conformitate cu principiul proporționalității, membrii actuali nu ar trebui excluși din ÎCJ pentru încălcări minore.

[CDL-AD\(2021\)018](#) Ucraina - Opinia comună urgentă a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege privind modificarea anumitor acte legislative privind procedura de alegere (numire) a membrilor Consiliului Superior de Justiție (CSJ) și activitățile inspectorilor disciplinari ai CSJ (Proiectul de lege nr. 5068)

29. (...) În acest context, implementarea unui sistem de verificare a integrității trebuie întotdeauna să fie conform principiului proporționalității. Abaterile deontologice acoperă un câmp larg de acțiuni, pornind de la încălcări minore și ajungând la abateri grave care (pot) să determine sancțiuni disciplinare. Acest fapt nu presupune că încălcările standardelor profesionale nu pot avea o relevanță considerabilă în cazul în care a existat o abatere suficientă pentru a justifica și a determina o sancțiune disciplinară. Cu toate acestea, abaterile minore nu ar trebui să constituie, în opinia Comisiei de la Veneția și a Directoratului General, un motiv valabil pentru a respinge un candidat.

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

20. În opinia Comisiei de la Veneția, consolidarea și îmbunătățirea mecanismelor deja existente - de exemplu, în ceea ce privește transparența/accesibilitatea declarațiilor de avere

care, potrivit unor interlocutori ai raportorilor, nu era satisfăcătoare, și inițierea procedurilor disciplinare – ar părea preferabile ca o cale de reformă mai proporțională. În consecință, Comisia le recomandă autorităților din Croația să-și reconsidere abordarea care constă în a prescrie controale periodice de securitate pentru toți judecătorii și să dezvolte o strategie alternativă pentru a garanta integritatea judecătorilor, bazată pe alte mecanisme existente.

[CDL-AD\(2022\)005](#) Croația - Opinia privind introducerea procedurii de reînnoire a Controlului de Securitate prin modificarea Legii cu privire la instanțele judecătorești

IV. Organul de vetting competent (compunerea, rolul și competența)

58. Ca urmare a avizului interimar, dispozițiile referitoare la procesul de vetting au fost corectate și unele detalii inutile au fost eliminate. Astfel, proiectele de amendamente revizuite prevăd două comisii independente de calificare cu rol de primă instanță, care este formată din doi comisari publici cu un rol de procuror și un organ separat de recurs – Camera de calificare specializată, compusă din două camere. Crearea unui organism separat de recurs este conformă cu recomandările avizului interimar: noile aranjamente servesc pentru a sublinia faptul că camera de recurs este independentă de Comisii.

59. Procesul de numire a membrilor IQC are în două etape: mai întâi, preselecția în urma unei cereri deschise de candidați (articolul C p. 6), iar apoi alegerea acestora cu o majoritate de 3/5 din Parlament.

60. Referitor la preselecția candidaților, este acceptabil ca Ombudsmanul Albaniei să conducă procesul de aplicare deschis și transparent pentru membrii IQC, judecătorii SQC și pentru comisarii publici. Comisia observă cu regret că § 127 din Avizul Interimar a fost interpretat drept o susținere a opiniilor exprimate de unii membri ai opoziției cu privire la pretinsa afiliere a Ombudsmanului cu actualul guvern. Comisia de la Veneția subliniază că nu are motive să pună sub la îndoială integritatea sau independența actualului Ombudsman. Este rezonabil ca deschiderea și transparența procesului să fie garantate de o instituție independentă și credibilă, cum ar fi, de exemplu, biroul Ombudsmanului. În cadrul vizitei raportorilor în Albania, Ombudsmanul a confirmat că este dispus să-și asume acest rol și a considerat că este oportun să facă acest lucru.

61. A doua fază constă în alegerea candidaților cu o majoritate de 3/5 din voturi în Parlament. Opoziția, ca în cazul CSM și CSP, insistă ca membrii IQC să fie aleși cu o majoritate de 2/3. Comisia de la Veneția reiterează că ambele soluții ar fi legitime; totuși, pentru a evita impasul politic, care este foarte probabil în cazul unui prag prea ridicat, legislatorul ar putea lua în considerare alte modele alternative de alegere a membrilor IQC și a judecătorilor SQC. Acestea fiind spuse, Comisia de la Veneția reiterează că, în cele din urmă, îi revine legislatorului albanez să aleagă un sistem adecvat pentru alegerea membrilor IQC și a judecătorilor SQC.

[CDL-AD\(2016\)009](#) Albania - Avizul final privind proiectul revizuit de amendamente constituționale cu privire la sistemul judiciar (15 ianuarie 2016) din Albania

77. Președintele nu a solicitat Comisiei de la Veneția să facă propuneri *pro futuro*, la examinarea situației numirii judecătorilor Curții Constituționale, însă Comisia de la Veneția a întâmpinat mai multe probleme în procedura de numire. Pentru a evita situații similare pe viitor, Comisia de la Veneția recomandă luarea în considerare a următoarelor propuneri într-o viitoare reformă a procedurii Curții Constituționale:

(...) 3. Președintele Republicii Slovacie sau reprezentanții săi ar trebui să participe activ la procedura de verificare parlamentară a candidaților pentru a evita ce-a de a doua procedură de vetting. (...)

[CDL-AD\(2017\)001](#) Republica Slovacia – Opinia cu privire la întrebările referitoare la numirea judecătorilor Curții Constituționale

28. Având în vedere motivele de mai sus pentru înființarea HACCC [Înalta Curte Anticorupție], pare logic și necesar să se introducă reglementări speciale pentru funcționarea acestuia; în special, judecătorii săi trebuie să fie specializați și experimentați, protejați în mod adecvat și, în conformitate cu spiritul reformei judiciare în curs, selectați într-un mod care să ofere garanții solide pentru integritatea și independența lor. Ținând cont de urgența chestiunii, nu există timp de așteptare pentru finalizarea actualei reforme judiciare – care include verificarea tuturor judecătorilor ordinari și este în mod clar un proces promițător către un organ judiciar mai sănătos.

42. (...) Procedura de numire urmează același model ca cel prevăzut pentru judecătorii de la Curtea Supremă și include o evaluare a calificărilor administrată de HQC – ajustată la cerințele privind judecătorii anticorupție –, o procedură specială de verificare, inclusiv verificări de integritate, verificare de către Consiliul Public de Integritate, interviuri și nominalizare de către HQC [Comisia Calificări superioară a Judecătorilor] și CSJ [Consiliul Superior al Judecătorilor], numirea de către Președintele Ucrainei. (...)

43. Aranjamentele de mai sus par a fi conforme cu cerințele articolului 128 din Constituție, conform cărora judecătorii vor fi numiți de Președintele Ucrainei la cererea CSJ, în conformitate cu procedura prevăzută de lege, pe bază de concurs. După cum s-a explicat mai sus, introducerea unor elemente suplimentare pare justificată și necesară, având în vedere că judecătorii anticorupție vor trebui să decidă asupra cazurilor extrem de sensibile, inclusiv împotriva judecătorilor. Faptul este subliniat și în „acceptiunea comună” menționată mai sus a donatorilor internaționali. Acestea fiind spuse, proiectele de prevederi privind formarea Comisiei Concurenței merită o examinare mai atentă.

44. Potrivit proiectului de articol 15, Comisia de concurs este formată din trei persoane numite de Președintele Ucrainei, trei persoane alese de Rada Supremă și trei persoane numite de ministrul justiției. Membrii comisiei trebuie să îndeplinească criteriile de eligibilitate, de ex. trebuie să aibă înalte calități profesionale și morale și o experiență semnificativă în domeniul prevenirii și al combaterii corupției. Numirea membrilor de către ministrul justiției trebuie să se bazeze pe recomandările a cel puțin două guverne ale statelor străine sau organizațiilor internaționale (etichetate în proiect drept „agenții”). Ministrul nu poate numi un membru nerecomandat de niciuna dintre agenții și poate refuza numirea membrilor recomandați de agenții numai dacă aceștia nu îndeplinesc criteriile prevăzute în proiectul articolului 15. Potrivit proiectului de lege nr. 6011, Comisia de concurs este implicată activ în întregul proces de recrutare, iar deciziile sale cu privire la capacitatea și ratingul candidaților și propunerile de numire sunt obligatorii pentru HQC, CSJ și în cele din urmă Președintele Ucrainei. Deciziile Comisiei de concurs necesită acordul a cel puțin șapte membri, inclusiv acordul a cel puțin unui membru recomandat de „agenții” străine.

45. În acest context, trebuie remarcat faptul că Comisia de la Veneția a susținut în mod repetat măsurile luate de Ucraina pentru a reduce riscurile de influență politică asupra judecătorilor. Astfel, în cursul reformelor constituționale din 2016, alegerea judecătorilor de către Rada Supremă a fost înlocuită cu numirea de către Președinte, la recomandarea obligatorie a CSJ reformată.

47. Prin urmare, pare necesar să se introducă garanții suplimentare pentru a asigura faptul că procedura de numire a judecătorilor este independentă de puterile executive și legislative. În acest sens, s-ar putea inspira din recomandările Comisiei de la Veneția privind desemnarea membrilor CSJ. Acestea fiind spuse, Comisia de la Veneția ar avea o preferință clară pentru modificări mai substanțiale, și anume pentru atribuirea sarcinii de numire a membrilor Comisiei unui organism apolitic precum HQC – în calitatea sa de organism judiciar de autoguvernare care este deja implicat în procedura de numire – sub rezerva rolului donatorilor internaționali, așa cum se discută mai jos. O altă opțiune ar fi să nu se creeze un organism suplimentar, cum ar fi Comisia de concurs propusă, ci, ca măsură temporară până la finalizarea evaluării judiciare, să se includă experți propuși de donatorii internaționali ca membri suplimentari ai HQC, pentru a participa la procedura de selecție a judecătorilor din instanțele anticorupție și pentru a le acorda un rol crucial în această procedură similar cu cel prevăzut Comisiei de concurs prin proiectul de lege nr. 6011. Este extrem de important ca instanțele anticorupție și judecătorii acestora să fie și să fie considerați independenți – nu în ultimul rând în ceea ce privește exigențele articolului 6 § 1 CEDO.

51. (...) trebuie avut grijă să se asigure faptul că procedura de numire a judecătorilor anticorupție nu se abate mai mult decât este necesar de la procedura generală de numire (de exemplu, atunci când este vorba de evaluarea calificărilor candidaților) (...)

67. (...) se pune întrebarea în continuare cum ar fi coordonată selecția judecătorilor anticorupție din cadrul organului judiciar existent cu verificarea planificată a tuturor judecătorilor în funcție. Deocamdată, o astfel de verificare a fost efectuată doar cu privire la judecătorii de la Curtea Supremă. Este deosebit de îngrijorător faptul că la curțile de apel, judecătorii specializați ar putea fi aleși de către adunarea judecătorească competentă (ceea ce în general ar fi binevenit, din punctul de vedere al independenței justiției) înainte ca acestea din urmă să fie supuse procedurii de verificare.

[CDL-AD\(2017\)020](#) Ucraina – Opinie cu privire la Proiectul de lege privind instanțele anticorupție și la Proiectul de lege pentru modificarea Legii sistemului judiciar și a statutului judecătorilor (privind introducerea specializării obligatorii a judecătorilor cu privire la luarea în considerare a corupției și infracțiunilor legate de corupție)

55. Prin urmare, Comisia de la Veneția și Directoratul recomandă ca numărul de membri ai Comitetului de Evaluare cu experiență judiciară (i.e. foști judecători sau foști judecători ai curții constituționale) ar trebui să fie mărit în măsura în care un număr substanțial de membri (dacă nu jumătate) au o experiență judiciară. Pentru a-și asigura independența față de toate presiunile externe și imparțialitatea, membrii Comitetului de evaluare ar trebui să beneficieze de imunitate pentru orice acțiuni pe care le desfășoară în îndeplinirea funcțiilor lor (imunitate funcțională).

58. În cele din urmă, candidații la Comitetul de evaluare ar trebui să treacă o evaluare a bunurilor și a experienței lor.

[CDL-AD\(2019\)020](#) Republica Moldova – Opinia interimară comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la Proiectul de lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și a procuraturii.

19. Ideea de a avea membri non-judiciari în cadrul [Comisiei de etică și disciplină] este laudabilă, deoarece face activitățile acestei comisii mai deschise pentru un control extern. Cu toate acestea, nu este clar de ce judecătorii Curții de Casație (cea mai înaltă instanță din

sistemul instanțelor de jurisdicție generală) nu sunt eligibili să participe la CED, în timp ce acei judecători sunt de obicei printre cei mai experimentați. Modelul propus poate fi explicat, fără îndoială, prin dorința de a reduce influența informală a judecătorilor supremi din sistemul judiciar. Acest model nu este contrar standardelor europene; cu toate acestea, Comisia de la Veneția invită autoritățile să evalueze dacă excluderea totală a judecătorilor Curții de Casație este justificată în contextul armean.

20. În continuare, prezența unui membru al personalului biroului Apărător al Drepturilor Omului în componența CED poate ridica probleme. În primul rând, este îndoielnic dacă este compatibil cu rolul Ombudsmanului în raport cu sistemul judiciar. În al doilea rând, există riscul ca aceeași persoană să fie chemată în același timp să examineze anumite fapte în calitate de membru al biroului Ombudsmanului și ca membru al CED. Dacă Ombudsmanul urmează să-și păstreze un rol în această instituție, acesta poate fi redus la numirea unui expert (nu a unui membru al personalului biroului său) pentru a servi ca unul dintre membrii non-judiciari ai CED.

[CDL-AD\(2019\)024](#) Armenia – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI, cu privire la modificările aduse Codului Judiciar și a altor legi

13. (...) Legea nr. 193-IX a redus numărul judecătorilor de la Curtea Supremă de la un maxim de 200 de judecători la 100 de judecători și prevedea vetting-ul judecătorilor de la Curtea Supremă, deși toți au fost verificați. Judecătorii care nu ar fi selectați pentru a rămâne la Curtea Supremă ar fi transferați la curțile de apel sau ar putea fi demiși. Potrivit Opiniei Comisiei, reducerea capacității Curții Supreme la 100 de judecători a echivalat efectiv cu o a doua verificare și ar trebui eliminată. Obiectivul de reducere a numărului de judecători ar putea fi urmărit într-o etapă ulterioară, odată ce Curtea Supremă și-a înlăturat acumularea actuală de cauze și filtrele de acces au devenit efective pentru cazurile noi. O reducere viitoare a numărului de judecători s-ar putea realiza probabil prin reducerea naturală (pensie) sau prin transferurile voluntare.

16. La 18 februarie 2020, Curtea Constituțională a pronunțat decizia nr. 2-p/2020, care a anulat în mare parte Legea nr. 193-IX. Elementele cheie ale acestei decizii sunt următoarele: (...) 2. verificarea și reducerea capacității Curții Supreme au fost anulate deoarece nu erau legate de o revizuire de fond a funcțiilor Curții și modificările au fost adoptate fără consultații adecvate. Reducerea salariilor (numai) judecătorilor de la Curtea Supremă a fost considerată că aduce atingere independenței judecătorești; (...)

21. Aceste criterii prevăd crearea (a) unei noi „Comisii de înaltă calificare a judecătorilor din Ucraina” printr-o procedură de selecție transparentă desfășurată de o comisie de selecție cu participare internațională și (b) o „Comisie de etică” cu participare internațională pentru a efectua o evaluare unică a integrității și a eticii membrilor Înalțului Consiliului de Justiție. Comisia de Etică va recomanda autorităților responsabile de alegerea (numirea) membrilor CSJ să-i demită pe cei care au eșuat verificarea. De asemenea, aceasta stabilește un grup de candidați preselecțai din care autoritățile responsabile de alegerea (numirea) membrii CSJ să își facă nominalizările.

[CDL-AD\(2020\)022](#) Ucraina – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Preeminența dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectele de modificare a Legii „privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor” și la legile privind activitatea Curții Supreme și a Autoritățile Judiciare (proiectul Legii nr. 3711)

59. O verificare a membrilor actuali ai CSJ de către Consiliul de Etică conform criteriilor de etică și integritate profesională poate fi considerată acceptabilă doar ca măsură excepțională și de o singură utilizare. Participarea unei componente internaționale în Consiliul de Etică este o garanție necesară pentru o astfel de măsură excepțională în Ucraina, care stabilește un echilibru între independența membrilor CSJ și necesitatea asigurării integrității acestora.

[CDL-AD\(2021\)018](#) Ucraina – Opinia comună urgentă a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege privind modificarea anumitor acte legislative privind procedura de alegere (numire) a membrilor Consiliului Superior de Justiție (CSJ) și activitățile inspectorilor disciplinari ai CSJ (Proiectul de lege nr. 5068)

22. Este pozitiv faptul că proiectul de lege revizuit prevede mai multe garanții pentru membrii Comisiei de evaluare, pentru a asigura independența și imparțialitatea acestora (articolul 5 alin. (2). Cu toate acestea, deși cerințele pe care membrii Comisiei de evaluare trebuie să le îndeplinească în materie de competență, experiență, integritate și de neafiliere la Parlament sau la un partid politic sunt rezonabile (articolul 6 alin. (2)), cerința ca membrul „să nu fi deținut funcția de judecător sau procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani” pare să nu aibă o justificare rezonabilă. Nota informativă nu oferă niciun motiv pentru crearea unor astfel de mecanisme extrajudiciare și nici nu explică rațiunea perioadei de trei ani. Standardele internaționale în acest sens sunt bine stabilite și destul de clare: membrii consiliilor judiciare trebuie aleși de colegii lor. Având în vedere că verificările integrității sunt, de facto, o parte integrantă a procesului de selecție a membrilor CSM și CSP și ai altor organe specializate, cerința propusă, care implică faptul că judecătorii și/sau sistemul judiciar în sine nu pot fi de încredere, este arbitrară și trebuie respinsă. (...)

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

25. Mai precis, în ceea ce privește completul special al Curții Supreme, proiectul de lege prevede doar că acest complet este compus din cinci judecători ai Curții Supreme numiți de Adunarea Generală a Curții și că acesta efectuează evaluarea finală a existenței obstacolelor de securitate. Potrivit proiectului, procedura de selectare a membrilor și funcționarea completului sunt reglementate de regulamentul intern al Curții Supreme. Autoritățile au arătat că modificările la regulamentul intern în acest sens ar trebui promulgate de către Președintele Curții Supreme, pe baza opiniei Adunării sale Generale. Aceste amendamente nu au fost încă elaborate. Având în vedere rolul important al acestui complet și impactul posibil al procesului de filtrare de securitate asupra vieții judecătorilor și asupra sistemului judiciar în ansamblu, Comisia de la Veneția recomandă reglementarea mai multor detalii în lege, și anume a duratei mandatului pentru membrii completului special al Curții Supreme, a competențelor acestui complet, a garanțiilor unui proces echitabil, a regulilor de luare a deciziilor și a chestiunii privind modul în care membrii completului înșiși ar fi controlați.

27. Proiectul de lege prevede că solicitarea de verificare de securitate de bază a președinților instanțelor către agenția de informații de securitate competentă se va face prin intermediul Ministerului Justiției și Administrației Publice. Autoritățile au arătat că rolul Ministerului ar fi de intermediar, „având în vedere capacitatea limitată a agenției competente”, și că acesta nu va intra în contact cu nicio informație provenită din solicitările de verificare. Totuși, Comisia de la Veneția nu vede cum o astfel de participare ar reduce în mod semnificativ sarcina

administrativă a AIS și ar fi strict necesară. Comisia este, de asemenea, îngrijorată de faptul că până și o asemenea implicare limitată a Ministerului ar putea fi percepută de public ca o ingerință neavenită în proces și ar putea reduce și mai mult încrederea publicului în independența sistemului judiciar. Comisia de la Veneția recomandă excluderea din lege a rolului Ministerului de intermediar în procesul de control.

[CDL-AD\(2022\)005](#) Croația - Opinia privind introducerea procedurii de reînnoire a Controlului de Securitate prin modificarea Legii cu privire la instanțele judecătorești

44. (...) Schema de vetting trebuie implementată în cadrul garanțiilor constituționale, în special în ceea ce privește independența sistemului judiciar, și poate fi justificată numai în cazul unor circumstanțe excepționale, după ce au fost avute în vedere toate celelalte metode de răspundere judiciară. Ar trebui să fie clar însă că evaluarea deontologică se concentrează de fapt pe date despre o eventuală corupție, adică un alt aspect al aceleiași probleme care este explorat de evaluarea financiară.

[CDL-AD\(2022\)024](#) Republica Moldova – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului European cu privire la proiectul de lege privind Curtea Supremă de Justiție

V. Pre-vetting-ul judecătorilor și a procurorilor

14. (...) În opinia Comisiei de la Veneția și a Directoratului General, trebuie să se facă o diferență între verificarea membrilor în funcție și „verificarea prealabilă” a candidaților la o funcție în cadrul acestor organe. Ca o chestiune de principiu, securitatea termenului stabilit al mandatului membrilor organelor (constituționale) urmărește scopul asigurării independenței acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar pune în pericol continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (verificarea) ar provoca bănuiala că intenția din spatele acestor măsuri este de a influența deciziile acesteia și, prin urmare, trebuie considerate ca o măsură de ultim resort. Verificarea integrității care vizează candidații la funcții în CSM, CSP și în organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, poate fi considerată, dacă este implementată corespunzător, ca realizând un echilibru între avantajele acestei măsuri, în ceea ce privește contribuția la sporirea încrederii în sistemul judecătoresc, și posibilele efecte negative ale acesteia.

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului European privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

VI. Vetting-ul ordinar

79. În plus, specializarea judecătorilor la acest examen de calificare ar trebui să fie luată în considerare. În timpul carierei, judecătorii se vor specializa adesea. Unii vor rămâne generaliști și vor urma o carieră într-un spectru larg, dar alții se vor specializa într-o măsură mai mare sau mai mică. În unele cazuri, specializarea poate fi foarte profundă. În multe sisteme, unii dintre judecători se ocupă doar de o gamă restrânsă de cazuri în care se așteaptă să aibă cunoștințe foarte profunde. (...) Prin urmare, ar fi preferabil ca evaluarea efectuată în temeiul articolului 6 tranzitoriu să se axeze pe experiența de muncă a judecătorului individual, decât să ia forma unei examinări scrise.

[CDL-AD\(2015\)007](#) Ucraina – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului European privind Legea cu privire la sistemul judiciar și statutul judecătorilor și amendamentele la Legea privind Înaltul Consiliul de Justiție al Ucrainei

49. În ceea ce privește evaluarea anturajului, nu se poate pune la îndoială că ar fi extrem de nepotrivit ca un judecător sau un procuror să aibă contacte inadecvate cu persoane implicate în crima organizată. Având în vedere limitările permise privind exercitarea dreptului la respectarea vieții private și de familie din articolul 8 CEDO, pare clar că existența unor contacte inadecvate între judecători și infractorii organizați ar fi contrară intereselor securității naționale, contrară siguranței publice, de natură să încurajeze mai curând, decât să prevină dezordinea sau criminalitatea și să amenințe mai curând, decât să protejeze drepturile și libertățile altora. De altfel, legislația privind vetting-ul vizează în mod clar asigurarea garanțiilor drepturilor prin „restabilirea funcției corespunzătoare a statului de drept și a adevăratei independențe a sistemului judiciar, precum și a încrederii și încrederii publicului în aceste instituții.” (Articolul 1 din Legea vetting-ului).

[CDL-AD\(2016\)036](#) Albania – Opinia *Amicus Curiae* pentru Curtea Constituțională privind Legea reevaluării tranzitorii a judecătorilor și procurorilor (Legea Vetting-ului)

58. De regulă, criteriile de ineligibilitate sau de pierdere a unui mandat trebuie să fie exacte și aplicabile fără o marjă largă de apreciere, pentru a garanta aplicarea legii în mod egal și transparent. Cu toate acestea, termenii cheie din dispozițiile propuse - în special, formularea celui de al doilea motiv propus [au „contacte cu persoane implicate în crima organizată”]- par prea generale și imprecise pentru a fi o bază constituțională acceptabilă pentru o limitare a exercițiului unui drept fundamental.

[CDL-AD\(2018\)034](#) Albania – Opinia asupra proiectelor de amendamente constituționale care permit vetting-ul politicienilor

71. Conform proiectului de articol 5(5), orice persoană poate furniza Comisiei de evaluare informații despre judecătorul evaluat. Prevederea este neclară și vagă, mai ales ținând cont de faptul că judecătorii trebuie adesea să ia decizii nepopulare. Prin urmare, este necesar să se stabilească mai precis care este relevanța și valoarea probantă a unor astfel de informații în stabilirea faptelor.

[CDL-AD\(2019\)020](#) Republica Moldova – Opinia interimară comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului European cu privire la Proiectul de lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și procuraturii.

60. Evaluarea judecătorilor este în mod normal concepută ca un mijloc de a îmbunătăți activitatea judecătorului și ca un mijloc de a decide cu privire la promovarea judecătorilor. În cazul unei promovări, un rezultat negativ al evaluării înseamnă că se aplică status quo-ul. În acest caz, evaluarea este menită să decidă între status quo-ul și ceea ce este efectiv o retrogradare a judecătorului la o instanță inferioară și care poate presupune transferul în altă parte a țării sau chiar demiterea. Deși nu este în mod oficial o măsură disciplinară, un rezultat negativ al procedurii de evaluare atrage consecințe negative pentru inamovibilitatea și securitatea mandatului judecătorilor, care are un efect similar cu sancțiunile disciplinare. În plus, spre deosebire de măsurile disciplinare care se bazează pe abateri precise, criteriile de

evaluare sunt generale și lasă o marjă largă de apreciere organului de evaluare. Procesul, așa cum este prevăzut în Legea nr. 193-IX, echivalează în schimb cu o verificare a judecătorilor de la Curtea Supremă. (...)

[CDL-AD\(2019\)027](#) Ucraina - Opinia privind modificările aduse cadrului juridic care guvernează Curtea Supremă și organele de guvernare judiciară

14. Una din problemele care încă necesita a fi abordată pe agenda Guvernului era „verificarea judecătorilor în funcție”. Acest lucru nu trebuia făcut nici printr-o lege nouă separată pe această problemă, nici prin modificarea Constituției. Acest lucru trebuia făcut doar prin a face trimitere la articolul existent 164.6 din Constituție (privind statutul judecătorilor), care permite introducerea unor noi cerințe de incompatibilitate pentru judecători care să fie adăugate în Legea privind Curtea Constituțională și în Codul judiciar. Aceasta ar servi ca bază pentru un mecanism de verificare a judecătorilor în funcție.

20. Această nouă „condiție de incompatibilitate” este, de fapt, o măsură disciplinară deghizată într-o condiție de incompatibilitate. Ea permite revocarea judecătorilor în exercițiu pentru o încălcare deliberată a unui drept fundamental al omului, care se bazează pe o decizie/hotărâre („act”) a unei instanțe internaționale (...).

51. Deși poate fi problematică că instanțele naționale omit să examineze alegații – este o diferență dacă abaterea judecătorului se bazează pe o omisiune procedurală sau este legată de o decizie privind detenția unei persoane sau dacă o decizie a condus în mod clar la tortura și decesul unei persoane. Prin urmare, este important ca în acest context să fie aplicată o interpretare restrictivă. De exemplu, ar fi disproporționat să încetezi atribuțiile unui judecător din cauza încălcării exigențelor de incompatibilitate din cauza că acest judecător, contrar articolului 6 CEDO, nu a desfășurat o ședință orală. Proiectul amendamentelor nu conține un prag care să definească nivelul încălcării și nici vreo formă de sancțiune graduală; unica sancțiune pentru încălcarea unui drept fundamental al omului pare să fie încetarea funcției. Pentru această ultimă sancțiune, pragul trebuie să fie o încălcare care a condus la o încălcare fundamentală a drepturilor și/sau a libertăților omului (conform definiției de la articolul 142, partea 6 din Codul judiciar) și a fost comisă deliberat sau prin neglijență gravă, adică vădit incompatibil cu funcția judiciară.

52. Formularea actuală a proiectelor amendamentelor cu privire la un anumit prag rămâne, în cel mai bun caz, vagă și ar trebui să fie făcută explicită. În plus, dacă proiectele amendamentelor nu acoperă doar încălcările foarte grave și evidente ale drepturilor omului, dar și încălcările mai puțin grave, ar trebui introdus în acest context o formă de sancțiuni graduale pentru ca nu toate încălcările să se finalizeze cu încetarea funcției unui judecător.

[CDL-AD\(2022\)002](#) Armenia – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei privind proiectele de Legi de modificare a Legii constituționale privind Codul judiciar și a Legii constituționale privind Curtea Constituțională

33. Comisia de la Veneția notează, în continuare, că nici proiectul de lege, nici actele și reglementările legale existente nu par să precizeze în mod clar criteriile de evaluare a existenței obstacolelor la securitate. După cum s-a menționat mai sus, chestionarul acoperă o gamă largă de date și nu este clar a) ce tip de informații ar justifica concluzia că există un abuz sau un risc de abuz de poziție sau de funcție oficială de către un judecător și (b) care sunt criteriile pentru a conchide că existența obstacolelor la securitate constituie o abatere disciplinară. Comisia de la Veneția recomandă ca să fie precizate în lege criteriile de evaluare

care conduc la concluzia existenței obstacolelor la securitate și, pe această bază, a unei abateri disciplinare. În plus, legea ar trebui să prevadă o prezumție explicită în favoarea judecătorului supus verificării: dacă informațiile nu sunt suficiente pentru a stabili în mod clar un obstacol la securitate, procesul de verificare nu ar trebui să aibă consecințe pentru acesta.

[CDL-AD\(2022\)005](#) Croația - Opinia privind introducerea procedurii de reînnoire a Controlului de Securitate prin modificarea Legii cu privire la instanțele judecătorești

VII. Vetting-ul extraordinar

71. (...) Evaluarea calificărilor în temeiul articolului 6 tranzitoriu este o procedură diferită [decât evaluarea făcută atunci când judecătorii aplică pentru noi posturi] și se efectuează în privința judecătorilor în funcție, conform unui calendar: judecătorii de la Curtea Supremă și de la înaltele instanțe specializate urmează să fie evaluați în termen de șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, iar judecătorii de la curțile de apel, în termen de doi ani de la această dată, și, în final, toți ceilalți judecători existenți.

72. (...) Reprezentanții autorităților au dat explicații detaliate cu privire la scopul acestei prevederi. Aceștia au subliniat problemele majore atât cu corupția, cât și cu incompetența în rândul sistemului judiciar, care sunt rezultatul influenței politice asupra numirilor judecătorilor în perioada anterioară. În plus, reprezentanții autorităților au subliniat și lipsa aproape totală de încredere a publicului fie în onestitatea, fie în competența justiției. Potrivit reprezentanților autorităților, în aceste împrejurări, s-a ales între revocarea tuturor judecătorilor și invitarea acestora să reaplice pentru posturile lor (ceea ce nu ar fi de preferat) sau evaluarea lor în modul propus acum de articolul 6 tranzitoriu.

73. Dacă situația este cea descrisă de reprezentanții autorităților, poate fi atât necesară, cât și justificată, luarea unor măsuri extraordinare pentru remedierea acestor neajunsuri. Astfel de măsuri extraordinare ar trebui să vizeze într-adevăr identificarea judecătorilor individuali care nu sunt apti să ocupe o funcție judiciară. În acest sens, eliberarea din funcție a fiecărui membru al sistemului judiciar numit într-o anumită perioadă nu ar fi o soluție adecvată la problemele semnalate de autorități. Acest lucru este valabil mai ales în cazul judecătorilor care au fost numiți în mod legal într-o țară care avea un sistem democratic, deși imperfect în multe privințe și permițând o influență politică prea mare în numirea judecătorilor.

74. Totuși, o măsură precum evaluarea calificărilor, astfel cum este prevăzută la articolul 6 tranzitoriu, ar trebui să fie considerată cu totul excepțională și să facă obiectul unor garanții extrem de stricte pentru a proteja judecătorii capabili să ocupe funcțiile.

[CDL-AD\(2015\)007](#) Ucraina - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Statul de drept (DGI) al Consiliului Europei referitoare la Legea privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor și modificările la Legea privind Înaltul Consiliul de Justiție al Ucrainei

98. Necesitatea procesului de verificare este explicată printr-o presupunere – împărtășită de aproape fiecare interlocutor întâlnit de raportori la Tirana – că nivelul corupției din sistemul judiciar albanez este extrem de ridicat și situația necesită măsuri urgente și radicale. Întrebarea este dacă acest consens larg creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii în funcție (inclusiv pe cei onești) la reevaluare, indiferent de circumstanțele precise ale fiecărui judecător în parte. Aceasta este o chestiune de necesitate politică, iar Comisia de la Veneția nu este în măsură să se pronunțe asupra ei. Trebuie reținut, totuși, că o astfel de soluție radicală nu ar fi recomandabilă în condiții normale, deoarece creează tensiuni enorme

În cadrul sistemului judiciar, destabilizează activitatea, sporește neîncrederea publicului în justiție, abate atenția judecătorilor de la sarcinile lor obișnuite, și, ca orice măsură extraordinară, creează un risc de captare a sistemului judiciar de către forța politică care controlează procesul.

100. Comisia de la Veneția consideră că un remediu drastic similar [cum a fost menționat în avizul anterior referit privind Ucraina] poate fi considerat adecvat în contextul albanez. Totuși, aceasta rămâne o măsură excepțională. Toate recomandările ulterioare din prezenta opinie interimară se bazează pe presupunerea că verificarea cuprinzătoare a sistemului judiciar și a parchetului are un sprijin politic și public larg în țară, că este o măsură extraordinară și strict temporară și că această măsură nu ar fi recomandată altor țări în care problema corupției din justiție nu a atins această amploare.

[CDL-AD\(2015\)045](#) Albania – Opinie interimară asupra proiectului de amendamente constituționale ale sistemului judiciar

52. În ceea ce privește măsurile extraordinare de verificare a judecătorilor și a procurorilor, Comisia de la Veneția rămâne de părere că astfel de măsuri nu sunt doar justificate, ci sunt necesare pentru ca Albania să se protejeze de flagelul corupției care, dacă nu este combătut, ar putea să-și distruge complet sistemul judiciar.

[CDL-AD\(2016\)009](#) Albania – Avizul final privind proiectul revizuit de amendamente constituționale cu privire la sistemul judiciar (15 ianuarie 2016) din Albania

47. Cu toate acestea, în primul rând, trebuie avut în vedere faptul că verificarea nu este un remediu implicit. Ar trebui luate în considerare toate celelalte elemente ale cadrului legislativ. Procedurile disciplinare, evaluarea regulată și, în cazuri extreme, ancheta și urmărirea penală sunt metodele obișnuite de răspundere judiciară. Trebuie să fie clar de ce aceste căi nu sunt disponibile înainte de a putea fi luată în considerare opțiunea de verificare. Faptul că ar putea exista un nivel foarte scăzut de încredere în sistemul judiciar necesită ca problemele să fie examinate, dar în sine nu necesită luarea în considerare a unui proces de verificare ca soluție de vreme ce toate celelalte căi sunt excluse.

84. După cum Comisia de la Veneția a considerat în trecut în alte contexte, situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, cum ar fi un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține în ultimă instanță de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii de la Curtea Supremă în exercițiu la o reevaluare extraordinară, conform prevederilor proiectului de lege.

85. O preocupare majoră în procesul de reformă este că actualul proiect de lege combină un astfel de proces de verificare cu reforma Curții Supreme de Justiție, menită să înlocuiască Curtea Supremă existentă cu o nouă instanță cu o jurisdicție diferită și mai puțini judecători. Această combinație între două scopuri diferite împiedică justificarea supunerii tuturor judecătorilor de la Curtea Supremă în funcție la o reevaluare extraordinară și a ingerinței în principiul inamovibilității judecătorilor. Această justificare este cu atât mai importantă cu cât o schemă de verificare poate crea un precedent periculos și poate duce la așteptarea că va exista o schemă de verificare după fiecare schimbare de guvern, ceea ce ar submina motivația sistemului judiciar și ar reduce independența acesteia.

[CDL-AD\(2019\)020](#) Republica Moldova – Opinia interimară comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului European cu privire la Proiectul de lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și procuraturii.

62. (...) Comisia de la Veneția este de părere că supunerea tuturor judecătorilor Curții Supreme la o nouă procedură de selecție atunci când există plângeri cu privire la numirea unor judecători echivalează efectiv doar cu o a doua verificare, ceea ce nu este justificat și evident nu este proporțional. Dacă într-adevăr ar fi existat probleme în aplicarea procedurii de numire a judecătorilor, recomandările Consiliului Public de Integritate ar trebui să ofere suficiente indicații cu privire la cazurile care ar trebui revizuite în mod individual.

[CDL-AD\(2019\)027](#) Ucraina – Opinia privind modificările aduse cadrului juridic care guvernează Curtea Supremă și organele de guvernare judiciară

12. Crearea unor organe ad-hoc pentru evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor se bazează pe presupuziția că sistemul judiciar suferă de deficiențe extrem de serioase și că există îndoieli sistematice privind integritatea magistraților. Totuși, pornind de la această ipoteză, instituirea modelului propus de comisia ad-hoc pentru evaluarea integrității comportă, în sine, un risc dublu. Pe de o parte, aceasta presupune, chiar dacă doar din punct de vedere al aparențelor (ceea ce este important în acest domeniu foarte sensibil), că sistemul este afectat în general, ceea ce poate fi nedrept în privința multor elemente ale sale competente și integre care sunt pătate, în consecință, de bănuiala generală; pe de altă parte, o asemenea metodă se poate dovedi ineficientă în privința judecătorilor și a procurorilor, pentru a înlătura și elimina bănuiala fatală pe care chiar acest model o creează sau o poate genera.

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului European privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

14. În același timp, trebuie subliniat că autoritatea puterii judecătorești nu poate fi menținută decât dacă (a) sistemul judiciar instituie mecanisme adecvate pentru a asigura că candidații nu sunt numiți judecători dacă nu dispun de competențele cerute ori nu corespund celor mai înalte standarde de integritate și (b) puterea judecătorească este curățată de cei care sunt considerați incompetenți, corupți sau legați de crima organizată. Acest lucru nu este esențial doar din cauza rolului pe care îl are puterea judecătorească într-un stat de drept, dar și deoarece un judecător – odată numit pe viață – va fi, în principiu, inamovibil, cu excepția unor temeuri limitate pentru revocare.

18. În măsura în care autoritățile fac referire la recente cazuri individuale, foarte mediatizate, la contactele și comportamentele inadecvate din partea judecătorilor, se pare că este vorba despre un număr destul de limitat de cazuri care fac, în prezent, obiectul unor proceduri disciplinare și penale. Această situație trebuie considerată ca o funcționare normală a sistemului. Nu pare să existe vreo dovadă clară că corupția din cadrul sistemului judiciar din Croația a atins o asemenea amploare care să justifice introducerea unei măsuri atât de ambițioase. Simplul fapt că percepția publică a corupției în sistemul judiciar să fie foarte ridicată nu poate justifica în sine o astfel de măsură. În plus, lipsa încrederii cetățenilor în raport cu puterea judecătorească din cauza corupției pare să fie legată de percepția unei lipse de independență a puterii judecătorești, în special din cauza presupuselor ingerințe sau presiuni din partea guvernării și a politicienilor. Aceste percepții sunt chiar susceptibile de a fi agravate în cazul introducerii unui control al judecătorilor efectuat de către un organ executiv.

20. În opinia Comisiei de la Veneția, consolidarea și îmbunătățirea mecanismelor deja existente - de exemplu, în ceea ce privește transparența/accesibilitatea declarațiilor de avere care, potrivit unor interlocutori ai rapoartelor, nu era satisfăcătoare, și inițierea procedurilor disciplinare – ar părea mult mai preferabile ca o cale de reformă mai proporțională. În consecință, Comisia le recomandă autorităților din Croația să-și reconsidere abordarea lor care constă în impunerea controalelor periodice de securitate pentru toți judecătorii și să dezvolte o strategie alternativă pentru a garanta integritatea judecătorilor, bazată pe alte mecanisme existente.

[CDL-AD\(2022\)005](#) Croația - Opinia privind introducerea procedurii de reînnoire a controlului de securitate prin modificarea Legii cu privire la instanțele judecătorești

71. Având în vedere propunerile făcute în proiectele alternative și argumentele prezentate în timpul reuniunilor video, Comisia poate oferi câteva îndrumări pentru abordarea acestor probleme mai ample:

(...) 10. În plus, preocupările cu privire la unii judecători ai Curții Supreme persistă. Nu poate fi avută în vedere o nouă verificare a judecătorilor deja verificați, dar o CSJ reformată ar trebui să fie capabilă să trateze eficient cazurile individuale precise în cadrul procedurilor disciplinare.

[CDL-AD\(2020\)022](#) Ucraina - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Preeminența dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectele de modificare a Legii „privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor” și la legile privind activitatea Curții Supreme și a Autoritățile Judiciare (proiectul Legii nr. 3711)

VIII. Nivelul de reglementare

78. (...) nu este oportun ca această chestiune, care introduce o modificare substanțială a Legii și care ar putea avea consecințe importante, să fie tratată în dispozițiile tranzitorii așa cum sunt propuse acum. Chestiunea trebuie tratată într-o dispoziție legală de fond mai detaliată și necesită o bază constituțională.

[CDL-AD\(2015\)007](#) Ucraina – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului Europei privind Legea cu privire la sistemul judiciar și statutul judecătorilor și amendamentele la Legea privind Înaltul Consiliului de Justiție al Ucrainei

IX. Termenele de prescripție

102. Nici „data de expirare” a anexei nu este foarte clară. (...) durata mandatului IQC [Comisari independenți de calificare] poate fi prelungită cu o majoritate simplă a Parlamentului (a se vedea ultima frază a articolului 61). Aceasta este o normă potențial periculoasă: în primul rând, creează un risc de transformare a procesului de verificare într-un aranjament permanent de facto, paralel cu mecanismele obișnuite de responsabilitate. Proiectul de amendamente ar trebui să precizeze că, odată ce un judecător în funcție trece prin verificare, răspunderea sa va fi reglementată în continuare de regulile ordinare cuprinse în Constituție și în legislația de implementare. Mandatul IQC poate fi prelungit numai dacă procesul de verificare nu a fost finalizat din motive obiective (adică nu toți judecătorii în funcție au trecut prin acesta). În al doilea rând, posibilitatea prelungirii mandatului poate afecta independența comisarilor: este

bine cunoscut faptul că eventuala prelungire sau renumire îi face pe deținătorii de funcții mai ascultători față de autoritatea care decide această chestiune. Deci, condițiile în care se prelungește mandatul comisarilor ar trebui descrise în lege, iar această decizie să aparțină unei majorități mai mari.

[CDL-AD\(2015\)045](#) Albania - Opinie interimară asupra proiectului de amendamente constituționale ale sistemului judiciar

54. Cu toate acestea, rămâne o remarcă critică generală: în conformitate cu Proiectul de Amendamente revizuit, mandatul membrilor Comisiilor Independente de Calificare (IQC) și al judecătorilor Camerei de calificare specializată (SQC) responsabili de procesul de verificare vor fi de 9 ani fără drept de renumire (articolul 179/b p.3), în timp ce întregul proces de verificare ar trebui să dureze 11 ani sau mai puțin dacă Albania aderă la UE la o dată anterioară (articolul 179/b p. 4). Această durată este prea lungă. În Avizul Interimar, Comisia de la Veneția a recunoscut necesitatea verificării cu condiția ca „să fie o măsură extraordinară și strict temporară” (§ 100). Structurile de verificare nu ar trebui să înlocuiască organele constituționale obișnuite, cum ar fi HJC sau HPC; ele pot coexista ceva timp, dar nu ar trebui să se transforme în mecanisme cvasipermanente paralele.

55. Comisia de la Veneția nu este în măsură să indice exact cât timp va fi necesar pentru examinarea tuturor judecătorilor și procurorilor în exercițiu. Este de imaginat că, în cazul cel mai complex, procedurile de verificare pot dura mai mult de trei ani sau chiar mai mult. Este la latitudinea legiuitorului să se asigure că persoanele supuse controlului nu pot amâna în mod artificial procedurile de verificare și că comisarii, membrii IQC și judecătorii SQC au resursele și competențele necesare pentru a finaliza procedurile într-un timp rezonabil. În concluzie, Comisia de la Veneția recomandă reconsiderarea articolelor 179/b pp. 3 și 4 și articolul C p. 1 și reduce semnificativ durata procesului de verificare.

56. Ar fi de dorit să se stabilească un termen fix de aproximativ 3-5 ani pentru durata pentru care ar exista IQC și SQC. Ar trebui să existe posibilitatea, prevăzută de Constituție, de prelungire a acestei perioade în condițiile care urmează să fie stabilite prin lege. Ca urmare a lichidării organelor de control, instituțiile și instanțele ordinare și-ar putea asuma orice funcție reziduală de a decide asupra procedurilor de control care nu au fost încheiate.

[CDL-AD\(2016\)009](#) Albania - Avizul final privind proiectul revizuit de amendamente constituționale cu privire la sistemul judiciar (15 ianuarie 2016) din Albania

80. Pe lângă aspectele pozitive neîndoielnice privind calitatea sistemului judiciar pe termen lung, pe termen scurt, un proces de verificare, prin definiție, are un impact asupra numărului de judecători activi, creând astfel probleme practice temporare legate de înlocuirea acestora. (...)

83. (...) Cu toate acestea, pentru Comisie este evident că procesul de verificare trebuie desfășurat cât mai rapid posibil, deși oferind o examinare corectă a fiecărui caz. Trebuie găsite și modificate, dacă este necesar, modalități adecvate pentru ca acest proces să nu împiedice funcționarea instituțiilor judiciare din Albania. Comisia nu poate decât să recomande accelerarea și raționalizarea procesului de verificare, înțelegându-se că controlul la nivelul Comisiei Independente de Calificare precum și al Colegiului Special de Recurs va trebui să se aplice în continuare în mod coerent. (...)

[CDL-AD\(2020\)010](#) Albania – Opinia cu privire la numirea judecătorilor la Curtea Constituțională

61. În starea actuală a proiectului de lege, prevederea conform căreia Consiliul de Etică trebuie să își finalizeze evaluarea actualilor membri ai CSJ în termen de 3 luni de la data aprobării componenței sale pare cu totul nerealist, întrucât Consiliul ar trebui mai întâi – pe baza articolului 9-1 alineatul (12) – să stabilească înțelegerea criteriilor pe care le va aplica și să-și aprobe regulamentul de procedură înainte de a aplica acele criterii și proceduri în ceea ce privește cele 17 persoane care acționează în prezent ca membri ai CSJ. Prin urmare, acest termen ar trebui prelungit.

[CDL-AD\(2021\)018](#) Ucraina – Opinia comună urgentă a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege privind modificarea anumitor acte legislative privind procedura de alegere (numire) a membrilor Consiliului Superior de Justiție (CSJ) și activitățile inspectorilor disciplinari ai CSJ (Proiectul de lege nr. 5068)

18. În avizul său din 2015, Comisia a dat ca exemplu de „motiv obiectiv” pentru necesitatea prelungirii procesului că „nu toți judecătorii în funcție au trecut prin acesta”. Acum, dacă nu se prelungește mandatul IQC și al PC, aproximativ o treime din procedurile de verificare vor fi efectuate de instituții obișnuite, Înalțul Consiliu Judiciar și Înalțul Consiliu al Procurorilor (în ceea ce privește IQC) și Procurorul Special șef al Parchetului Special (în ceea ce privește PC).

19. Comisia de la Veneția constată că motivele întârzierii în finalizarea procesului de verificare constituie astfel de „motive obiective”. Deși poate fi deschisă întrebarea dacă necesitatea instituirii instituțiilor și procedurilor de verificare oferă o justificare validă pentru întârziere, dificultățile întâmpinate din cauza COVID-19 sunt reale și nu puteau fi anticipate cu ușurință. Este adevărat că, în 2020, Comisia și-a exprimat îngrijorarea cu privire la ritmul în care au fost efectuate procedurile de verificare.

27. Nu în ultimul rând, Comisia de la Veneția consideră că este esențial ca procedura de verificare să nu facă sistemul de justiție disfuncțional. (...) Este necesar să subliniem că procedura de verificare nu trebuie să aibă ca rezultat o paralizie continuă a instituțiilor judiciare, ca o astfel de stare de fapt ar fi ireconciliabilă cu dreptul de acces la instanță garantat de articolul 6 din CEDO și de care se bucură toate persoanele sub jurisdicția Albaniei.

[CDL-AD\(2021\)053](#) Albania – Opinia privind prelungirea mandatului organelor de tranziție însărcinate cu reevaluarea judecătorilor și procurorilor

X. Garanțiile procedurale și dreptul la o cale de atac

116. În ceea ce privește abordarea Comisiei de la Veneția, în mod tradițional, aceasta a fost favorabilă introducerii dreptului de la o cale de atac împotriva deciziilor organelor care decid asupra răspunderii disciplinare a judecătorilor. Revenind la cazul precis al Albaniei, Comisia de la Veneția admite că introducerea unei căi de atac poate fi problematică, pentru că judecătorii de la toate instanțele, începând de la Înalta Curte, vor fi supuse procedurii de verificare de către IQC și, destul de evident, aceștia nu pot fi judecători în propriile cauze. Probabil, o posibilă soluție în această situație ar fi o introducere în etape a dreptului la o cale de atac, în care competența de a examina recursurile este dată Curții Supreme din momentul încheierii vetting-ului acesteia.

117. În Proiectul de Amendamente, competența de a examina recursurile împotriva deciziilor IQC rămâne la Comisia de Contestare. În acest caz, o catalogare oficială a Comisiei ca „independentă” nu va fi suficientă. Legislatorul va trebui să se asigure că membrii Comisiei de Contestare se bucură de un statut similar cu cel al „judecătorilor”. Comisia de Contestare ar trebui să aibă o distanță suficientă față de organul care adoptă decizia în primă instanță

(...). Comisia de Contestare ar trebui să aibă, de asemenea, competențe adecvate față de instanțele inferioare, de exemplu, competența de a transfera proceduri abuzive, de a solicita comisiilor inferioare să ia măsuri precise de constatare a faptelor sau de a respecta procedurile legale corespunzătoare. În cele din urmă, procedurile în fața Comisiei de Contestare ar trebui să corespundă cerințelor „echității” și „publicității” conținute în articolul 6 § 1 din CEDO (dar nu și în §§2 și 3, deoarece acestea din urmă privesc doar procesele penale). În esență, Comisia de Contestare ar trebui să aibă caracteristicile de bază ale unei „instanțe” și să acorde un proces echitabil judecătorilor demiși.

[CDL-AD\(2015\)045](#) Albania - Opinie interimară asupra proiectului de amendamente constituționale ale sistemului judiciar

62. Comisia de la Veneția reamintește că Principiile de bază ale Națiunilor Unite privind independența sistemului judiciar subliniază dreptul unui judecător la un proces echitabil, și subliniază că deciziile în cadrul procedurilor disciplinare ar trebui să facă obiectul unui control independent (principiul 20). De asemenea, Comisia de la Veneția a fost în mod constant în favoarea existenței unei căi de atac împotriva deciziilor organelor disciplinare. Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor (§ 48) prevede că „candidatul ar trebui să aibă dreptul de a contesta decizia sau cel puțin procedura în baza căreia a fost luată decizia”.

63. Articolul C oferă o soluție acceptabilă a problemei garanțiilor judiciare ale persoanelor afectate de procedura de verificare: creează în cadrul Înaltei Curți o Cameră de Calificare Specializată (CSC). Acest organism este evident un fel de instanță specializată care nu este un judecător extraordinar ad-hoc – deoarece nu este creat în vederea unui singur caz specific. – și ar trebui să rămână în activitate pe toată durata procedurii de verificare.

65. Conform proiectului revizuit, SQC pare să fie ultima instanță în procesul de verificare. Proiectele de amendamente revizuite exclud în mod explicit posibilitatea unei plângeri la Curtea Constituțională de către un judecător sau un procuror care a fost demis ca urmare a procesului de vetting.

66. Comisia de la Veneția observă că aceasta este o limitare gravă care îi împiedică pe judecători și procurori să depună plângeri constituționale împotriva unei decizii care le-ar putea înceta raporturile de muncă (...) este necesar să se precizeze că SQC [Camera de Calificare Specializată] ar trebui să facă tot ce este necesar pentru a proteja drepturile fundamentale ale evaluaților. În al doilea rând, se recomandă păstrarea dreptului judecătorilor și procurorilor demiși de a se plânge Curții Constituționale cu privire la încălcarea drepturilor lor fundamentale. (...) Rolul Curții Constituționale ar trebui să se limiteze la asigurarea respectării drepturilor fundamentale ale judecătorilor. În plus, o regulă specială poate fi aplicabilă verificării înșiși a judecătorilor Curții Constituționale. (...)

[CDL-AD\(2016\)009](#) Albania - Avizul final privind proiectul revizuit de amendamente constituționale cu privire la sistemul judiciar (15 ianuarie 2016) din Albania

67. (...) de vreme ce proiectul de lege în discuție urmărește desfășurarea unui proces de verificare a Curții Supreme de Justiție, acordarea Curții Supreme de Justiție a competenței de revizuire a deciziei relevante ar înfrânge acest scop. Prin urmare, contestația împotriva deciziei Consiliului Superior în procedura de evaluare în fața Curții Supreme de Justiție nu putea fi posibilă decât în privința procurorilor. În ceea ce privește procedura de evaluare a judecătorilor Curții Supreme, proiectul de lege ar trebui să prevadă o cale de atac în fața unui organ judiciar care va trebui să fie conceput în afara castei de judecători ai Curții Supreme de Justiție (dacă acest lucru este posibil în temeiul capitolului IX al Constituției privind sistemul judiciar). Legea ar putea da Consiliului Superior al Magistraturii sarcina de a înființa un astfel

de organ judiciar, dar ar trebui să definească criteriile și procedura. Membrii acestui organ judiciar vor trebui să treacă o evaluare a bunurilor și a experienței lor. Termenul de trei zile propus în prezent pentru ca judecătorul să conteste este cu siguranță prea scurt.

72. Este un aspect pozitiv că, în conformitate cu proiectul articolului 6 alineatul (1), ședința organizată de comisia de evaluare în cadrul căreia judecătorul evaluat poate prezenta orice informație în apărarea poziției sale este o ședință publică. Comisia consideră, în primul rând, că proiectul ar trebui să prevadă dreptul judecătorului în cauză de a se prezenta în fața comitetului și de a participa la procedura în fața acestuia. Proiectul de lege ar trebui să precizeze că comisia de evaluare poate refuza o ședință publică sau o parte a acesteia din motive de protecția datelor cu caracter personal despre terți sau din considerente de securitate națională. Totuși, aceste considerente nu ar trebui să afecteze dreptul judecătorului de a fi prezent.

73. În sfârșit, având în vedere recomandarea de mai sus de a-i încredința competența de a lua decizii în procedura de evaluare extrajudiciară Consiliului Superior al Magistraturii, mai trebuie adăugat că raportul -negativ- întocmit de Comisia de Evaluare nu trebuie făcut public până când Consiliul Superior al Magistraturii nu adoptă o decizie, sau până organul judiciar de apel o confirmă existența unei căi de atac, pentru ca reputația judecătorului să nu fie pusă în pericol înainte de a se lua o decizie definitivă. (...)

[CDL-AD\(2019\)020](#) Republica Moldova – Opinia interimară comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la Proiectul de lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și procuraturii.

32. Modificările propuse conțin o nouă prevedere privind deciziile „care pot fi constatate” ale CSJ (a se vedea noul articol 156-1). Totuși, acest mecanism cu greu poate fi caracterizat ca o „cale de atac” adecvată. Acesta seamănă mai degrabă cu o redeschidere de către același organism (CSJ) a unui caz decis anterior pe circumstanțe noi descoperite. Însăși noțiunea de „cale de atac” presupune controlul de către un alt organ al legalității și temeiniciei hotărârii în baza aceluiași (și nu nou descoperite) fapte și probe. Deci, mecanismul propus nu poate înlocui un recurs în sensul propriu al acestui cuvânt.

34. În opinia Comisiei de la Veneția, există mai multe motive pentru a lua în considerare în mod serios introducerea unui recurs împotriva deciziilor CJS. În primul rând, articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) garantează, implicit, dreptul de acces la un tribunal. Presupunând că o sancțiune disciplinară împotriva unui judecător îi afectează drepturile și obligațiile civile, acestui judecător trebuie să i se acorde acces. Întrebarea este dacă SJC armeană se califică ca un „tribunal”. În cauza *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia*, Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) a conchis că, de vreme ce Consiliul Superior al Magistraturii din Portugalia era un organ administrativ, articolul 6 impunea un „control ulterior de către un organ judiciar care are competență deplină” (§ 132), i.e. o cale de atac care să judece în fapt și în drept. Cu alte cuvinte, dacă CEDO constată că SJS nu îndeplinește exigențele unui organ judiciar (contrar celor proclamate la articolul 175 alin. (2) din Constituție), necesitatea de reglementa o cale de atac judecătorească ar rezulta din cerințele Convenției Europene.

35. În al doilea rând, chiar dacă nu se ridică nicio problemă în baza articolului 6, necesitatea de a formula un recurs la o instanță de judecată în materie disciplinară decurge dintr-o serie de documente europene, cu ar fi, de exemplu, Opinia nr. 10 a CCJE. P. 39 of nr. 10 spune că „unele decizii” din [Codul Judiciar], cum ar fi „deciziile referitoare la [...] disciplina

și revocarea judecătorilor” ar trebui să fie „supuse posibilității unui control judiciar”. Standardele Comitetului de Miniștri sunt mai flexibile: Recomandarea CM(2010)12, la p. 69, prevede că procedura disciplinară „ar trebui să fie condusă de o autoritate independentă sau de o instanță cu toate garanțiile unui proces echitabil și să ofere judecătorului dreptul de a contesta decizia și sancțiunea.” Deci, Recomandarea CM va fi respectată dacă există posibilitatea de a contesta sancțiunea – însă nu se precizează dacă organul care judecă contestația trebuie să fie o instanță de judecată. În orice caz, CM impune un al doilea grad de jurisdicție în aceste chestiuni, fapt care lipsește în sistemul armean.

[CDL-AD\(2019\)024](#) Armenia - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI, cu privire la modificările aduse Codului Judiciar și a altor legi

62. Proiectul de lege ar trebui să clarifice că protecția judiciară este disponibilă unui candidat despre care Consiliul de Etică consideră că nu îndeplinește criteriile de etică și integritate profesională. În stadiul actual, proiectul de lege nu se referă la procedura de contestare împotriva deciziilor Consiliului de Etică. În cadrul întâlnirilor online, autoritățile ucrainene au subliniat că, în conformitate cu alte legislații, orice act public individual poate fi atacat cu recurs. Aceasta înseamnă că o decizie care pune capăt unei candidaturi pentru o funcție la ÎCJ sau care constată nerespectarea criteriilor de etică și integritate a unui membru actual al ÎCJ poate fi atacată cu recurs în instanță.

Proiectul Legii nr. 5068 ar trebui să prevadă în mod expres căile de atac împotriva deciziilor Consiliului de Etică la Curtea Supremă, chiar dacă proiectul paralel de lege nr. 5067 prevede deja reducerea competenței Curții administrative a orașului Kiev, nereformată.

[CDL-AD\(2021\)018](#) Ucraina – Opinia comună urgentă a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege privind modificarea anumitor acte legislative privind procedura de alegere (numire) a membrilor Consiliului Superior de Justiție (CSJ) și activitățile inspectorilor disciplinari ai CSJ (Proiectul de lege nr. 5068)

32. Este un aspect pozitiv faptul că proiectul de lege revizuit prevede mai multe garanții procedurale pentru candidați (dreptul de a fi informat despre inițierea evaluării, dreptul de a fi asistat de un avocat sau un avocat stagiar în procedura de evaluare, dreptul de a lua cunoștință de materialele evaluării, dreptul de a prezenta în formă scrisă date și informații suplimentare față de cele acumulate de Comisia de evaluare, dreptul de a contesta decizia Comisiei de evaluare). Dreptul candidatului de a lua cunoștință de „materialele evaluării” ar trebui să înglobeze toate documentele acumulate de Comisie și luate în considerare în decizia sa.

32. (...) În opinia Comisiei de la Veneția și a Directoratului General, proiectul ar trebui să prevadă dreptul candidatului în cauză de a se prezenta în fața Comisiei de evaluare și de a participa la procedura în fața ei, în cazul în care solicită acest lucru. Pe de altă parte, dacă Comisia de evaluare invită candidatul să participe la o audiere și cel din urmă refuză fără o justificare obiectivă, renunțând astfel la dreptul său de a compărea în persoană, Comisia de evaluare ar putea continua în lipsa lui. În plus, în opinia Comisiei de la Veneția și a Directoratului General, audierea candidaților nu ar trebui să fie publice. Audierile publice ar putea, într-adevăr, să descurajeze candidații care au ceva de ascuns, dar și cei care se tem să se confrunte din nou cu acuzațiile pe care poate deja le-au respins. Audierile publice i-ar putea descuraja pe cei care nu doresc să afișeze public chestiuni din familia lor într-o dezbatere contradictorie. Ar trebui să existe o transparență totală în ceea ce privește pe cei care sunt

autorizați să continue. Dacă (în propunerea de audiere publică din proiectul revizuit) un candidat solicită o audiere privată însă aceasta îi este refuzată, el ar trebui să-și poată retrage candidatura fără a lăsa urme.

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

23. (...) Comisia de la Veneția recomandă reglementarea explicită a accesului la informațiile detaliate și la rezultatele controalelor de securitate – exclusiv – de organele disciplinare, de judecătorii vizați și de judecătorul penal. Deși accesul la absolut toate informațiile este destul de vast și neobișnuit, mai ales când este vorba de surse secrete, trebuie să se asigure că accesul la informație nu poate fi limitat decât dacă acesta este necesar din motive de securitate și conform exigențelor unui proces echitabil.

34. (...) Aceste garanții procedurale sunt conforme standardelor internaționale și trebuie salutate. Totuși, se atrage atenția asupra dificultăților particulare care apar atunci când organe care nu sunt familiarizate cu evaluarea informațiilor primesc documente informative și trebuie să ia decizii care pot avea o influență decisivă asupra carierei unei persoane. Acest fapt este deosebit de relevant în cazul de față. Deși îi revine fiecărui stat să găsească o soluție adecvată în privința acestor dificultăți, trebuie remarcat faptul că unele țări au creat mecanisme speciale pentru a controla divulgarea informațiilor în cazurile de filtrare.

[CDL-AD\(2022\)005](#) Croația - Opinia privind introducerea procedurii de reînnoire a Controlului de Securitate prin modificarea Legii cu privire la instanțele judecătorești

XI. Efectele și sancțiunile procedurii de vetting

76. (...) În redactarea sa actuală, se pare că judecătorului care eșuează sub aspectul integrității la procesul de evaluare i se oferă o altă funcție judiciară, în ciuda faptului că el sau ea nu a reușit să depășească suspiciunea de lipsă de integritate și acest eșec a fost făcut public. Textul ar trebui să fie mai clar în acest sens. Trebuie subliniat că în cadrul procedurilor obișnuite, nerespectarea cerințelor de integritate duce la o sancțiune disciplinară, nu la un transfer. Având în vedere că Moldova este una dintre țările în care corupția reală și/sau percepută în sistemul judiciar este o problemă majoră de îngrijorare în rândul publicului, această prevedere destul de vagă transmite un semnal greșit în ceea ce privește voința politică de a lua toate măsurile necesare pentru a garanta și promova o cultură a integrității judiciare la toate nivelurile sistemului judiciar. Astfel, Comisia de la Veneția și Directoratul consideră că raportul negativ al Comisiei de Evaluare privind integritatea judecătorului ar trebui să declanșeze o sancțiune disciplinară stabilită de Consiliului Superior. Gravitatea sancțiunii ar trebui să depindă de gravitatea abaterii disciplinare. Transferul nu ar trebui să fie oferit atunci când sunt în discuție încălcări ale integrității. Situația este clar diferită pentru nerespectarea evaluării profesionalismului.

[CDL-AD\(2019\)020](#) Republica Moldova – Republica Moldova – Opinia interimară comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la Proiectul de lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și procuraturii.

39. În cele din urmă, proiectul de lege revizuit clarifică faptul că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei de judecător sau procuror a candidatului. Această dispoziție derivă din principiul de inamovibilitate a judecătorilor și din competența exclusivă a consiliilor supreme, consacrată în Constituție, de a impune sancțiuni sau de a revoca un judecător sau un procuror. Cu toate acestea, rămâne întrebarea: cum poate fi consolidată încrederea societății în instituțiile judiciare dacă CE constată că un judecător sau un procuror nu a trecut testul de integritate și, cu toate acestea, judecătorul sau procurorul păstrează funcția sa, pretinzând că nu s-a întâmplat nimic? Ministrul Justiției a subliniat, în acest sens, că toți judecătorii și procurorii vor fi supuși unei proceduri de evaluare extraordinară și că rezultatele acestei evaluări în calitate de candidați pot declanșa alte proceduri în fața autorităților anticorupție. Având în vedere că Moldova este unul din statele în care corupția reală și/sau percepută în sistemul judiciar este un subiect major de preocupare pentru public, această clarificare transmite un semnal greșit în ceea ce privește voința politică de a lua toate măsurile necesare pentru a garanta și a promova o cultură a integrității judiciare la toate nivelurile sistemului judiciar.

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

Anexa – Lista de opinii și rapoarte citate în compilație

[CDL-AD\(2012\)019](#) Opinia cu privire la Proiectul de lege privind Parchetul Ucrainei (pregătit de Comisia ucraineană pentru Consolidarea Democrației și a Statului de Drept)

[CDL-AD\(2013\)025](#) Opinia comună asupra proiectului de lege privind Parchetul din Ucraina

[CDL-AD\(2014\)044](#) Opinia interimară cu privire la Legea privind curățarea guvernamentală (Legea lustrației) a Ucrainei

[CDL-AD\(2015\)007](#) Ucraina – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului Europei privind Legea cu privire la sistemul judiciar și statutul judecătorilor și amendamentele la Legea privind Înalțul Consiliul de Justiție al Ucrainei

[CDL-AD\(2015\)045](#) Albania - Opinie interimară asupra proiectului de amendamente constituționale ale sistemului judiciar

[CDL-AD\(2016\)009](#) Albania - Avizul final privind proiectul revizuit de amendamente constituționale cu privire la sistemul judiciar (15 ianuarie 2016) din Albania

[CDL-AD\(2016\)036](#) Albania - Opinia *Amicus Curiae* pentru Curtea Constituțională privind Legea reevaluării tranzitorii a judecătorilor și procurorilor (Legea Vetting-ului)

[CDL-AD\(2017\)001](#) Republica Slovacia – Opinia cu privire la întrebările referitoare la numirea judecătorilor Curții Constituționale

[CDL-AD\(2017\)020](#) Ucraina – Opinie cu privire la Proiectul de lege privind instanțele anticorupție și la Proiectul de lege pentru modificarea Legii sistemului judiciar și a statutului judecătorilor (privind introducerea specializării obligatorii a judecătorilor cu privire la luarea în considerare a corupției și infracțiunilor legate de corupție)

[CDL-AD\(2018\)028](#) Malta - Opinia privind aranjamentele constituționale și separarea puterilor și independența justiției și a organelor de drept

[CDL-AD\(2018\)034](#) Albania - Albania – Opinia asupra proiectelor de amendamente constituționale care permit vetting-ul politicianilor

[CDL-AD\(2019\)020](#) Republica Moldova - Republica Moldova – Opinia interimară comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale

pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la Proiectul de lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și procuraturii

[CDL-AD\(2019\)024](#) Armenia - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului (DHR) a Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului (DGI, cu privire la modificările aduse Codului Judiciar și a altor legi

[CDL-AD\(2019\)027](#) Ucraina – Opinia privind modificările aduse cadrului juridic care guvernează Curtea Supremă și organele de guvernare judiciară

[CDL-AD\(2020\)006](#) Malta - Aviz asupra modificărilor legislative propuse

[CDL-AD\(2020\)010](#) Albania - CDL-AD(2020)010 Albania – Opinia cu privire la numirea judecătorilor la Curtea Constituțională

[CDL-AD\(2020\)022](#) Ucraina - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Preeminența dreptului (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectele de modificare a Legii „privind sistemul judiciar și statutul judecătorilor” și la legile privind activitatea Curții Supreme și a Autoritățile Judiciare (proiectul Legii nr. 3711)

[CDL-AD\(2021\)006](#) Ucraina – Opinia cu privire la proiectului de lege privind procedura constituțională (proiectul de lege nr. 4533) și la proiect de lege alternativ privind procedura de examinare a cauzelor și de executare a hotărârilor Curții Constituționale (proiectul de lege nr. 4533 -1) adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 126-a sesiune plenară (online, 19-20 martie 2021)

[CDL-AD\(2021\)018](#) Ucraina – Opinia comună urgentă a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege privind modificarea anumitor acte legislative privind procedura de alegere (numire) a membrilor Consiliului Superior de Justiție (CSJ) și activitățile inspectorilor disciplinari ai CSJ (Proiectul de lege nr. 5068)

[CDL-AD\(2021\)038](#) Ucraina – Opinia cu privire la proiectul de lege „Privind principiile politicii de stat din perioada de tranziție” adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 128-a sesiune plenară (Veneția și online, 15-16 octombrie 2021)

[CDL-AD\(2021\)046](#) Republica Moldova - Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei privind unele măsuri legate de selecția candidaților la funcțiile administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

[CDL-AD\(2021\)053](#) Albania - Aviz privind prelungirea mandatului organelor de tranziție însărcinate cu reevaluarea judecătorilor și procurorilor

[CDL-AD\(2022\)002](#) Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei privind proiectele de Legi de modificare a Legii constituționale privind Codul judiciar și a Legii constituționale privind Curtea Constituțională

[CDL-AD\(2022\)005](#) Croația - Opinia privind introducerea procedurii de reînnoire a Controlului de Securitate prin modificarea Legii cu privire la instanțele judecătorești

[CDL-AD\(2022\)011](#) Kosovo – Opinia referitoare la Documentul de Concept privind verificarea integrității judecătorilor și a procurorilor și amendamentele la Constituție

[CDL-AD\(2022\)024](#) Republica Moldova – Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului Europei cu privire la proiectul de lege privind Curtea Supremă de Justiție